

Er legemidler fremdeles billige i Norge?

Kurt R. Brekke, Tor Helge Holmås og
Odd Rune Straume

Legemiddeldagen, 7. mai 2009, Oslo
12.05.2009

Introduksjon

- Samfunns- og næringslivsforskning (SNF) har utarbeidet en rapport på av Apotekforeningen om priser på legemidler i Europa.
- Oppfølging av tilsvarende rapport for Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) i fjor.
- Rapporten foreligger som **SNF-rapport 06/09** og kan lastes ned eller bestilles på www.snf.no

Formål og problemstilling

- Sammenligne priser på reseptpliktige legemidler i Norge med priser på tilsvarende produkt i et utvalg referanseland.
- Referanseland er de som inngår i fastsettelsen av maksimal priser.
 - Belgia, Danmark, Finland, Irland, Nederland, Storbritannia, Sverige, Tyskland og Østerrike.
 - Homogen gruppe: relativt lik inntekt og "sykdomsbilde".
- Prisutvikling fra 2007.

Oversikt

- Regulering i Norge og referanselandene.
- Data og utvalg.
- Prisindekser for like pakker (presisjon)
- Prisindekser for gjennomsnittspriser på virkestoffnivå (representativitet)
- Utvikling i prisindekser og priser fra 2007-2008.

Nytt i forhold til fjorårets rapport

- AIP i stedet for GIP.
- Utvikling i prisindeks og priser.
- Indekser med og uten reseptfritt salg.
- Apotekmarginer.

Regulering

- Regulering pga lav priselastisitet og markedsmakt.
- Regulering av
 - Tilbudssiden: Pris / avanseregulering
 - Etterspørselssiden: Refusjonssystem
- Pristaksregulering
 - Regulator fastsetter maksimal pris per produkt.
 - Internasjonal referanseprising mye brukt.
 - Norge: snitt av 3 billigste priser i referanselandene.

Regulering

- Referanseprising
 - Legemidler klassifiseres etter terapeutisk effekt (virkestoff).
 - Generisk versus terapeutisk RP (ATC-kode 3-5)
 - For hver referansegruppe fastsettes maksimal refusjon (referansepris) for alle legemidlene i gruppen.
 - Forskjell mellom faktisk pris og refusjonspris refunderes ikke.
 - Må betales av pasient (hvis motsetter seg generisk bytte)
- Andre konkurransestimulerende tiltak
 - Egenandel fastsatt som et prosentvis påslag (co-insurance) eller fastbeløp (deductible).
 - Generisk bytte: Påbud og/eller økonomiske incentiver for apotek.

Regulering i 10-landsgruppen

Land	Generisk RP	Terapeutisk RP	Internasjonal RP	Generisk bytte	%-vis egenandel
Belgia	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja
Danmark	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja
Finland	Nei	Nei	Ja	Ja	Ja
Irland	Nei	Nei	Ja	Ja*	Nei
Nederland	Nei	Ja	Ja	Ja	Nei
Norge	Ja*	Nei	Ja	Ja	Ja
UK	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sverige	Ja*	Nei	Nei	Ja	Ja
Tyskland	Nei	Ja	Nei	Ja	Ja
Østerrike	Nei	Nei	Ja	Nei	Nei

Kilde: Pharmaceutical Pricing and Reimbursement Information (PPRI).

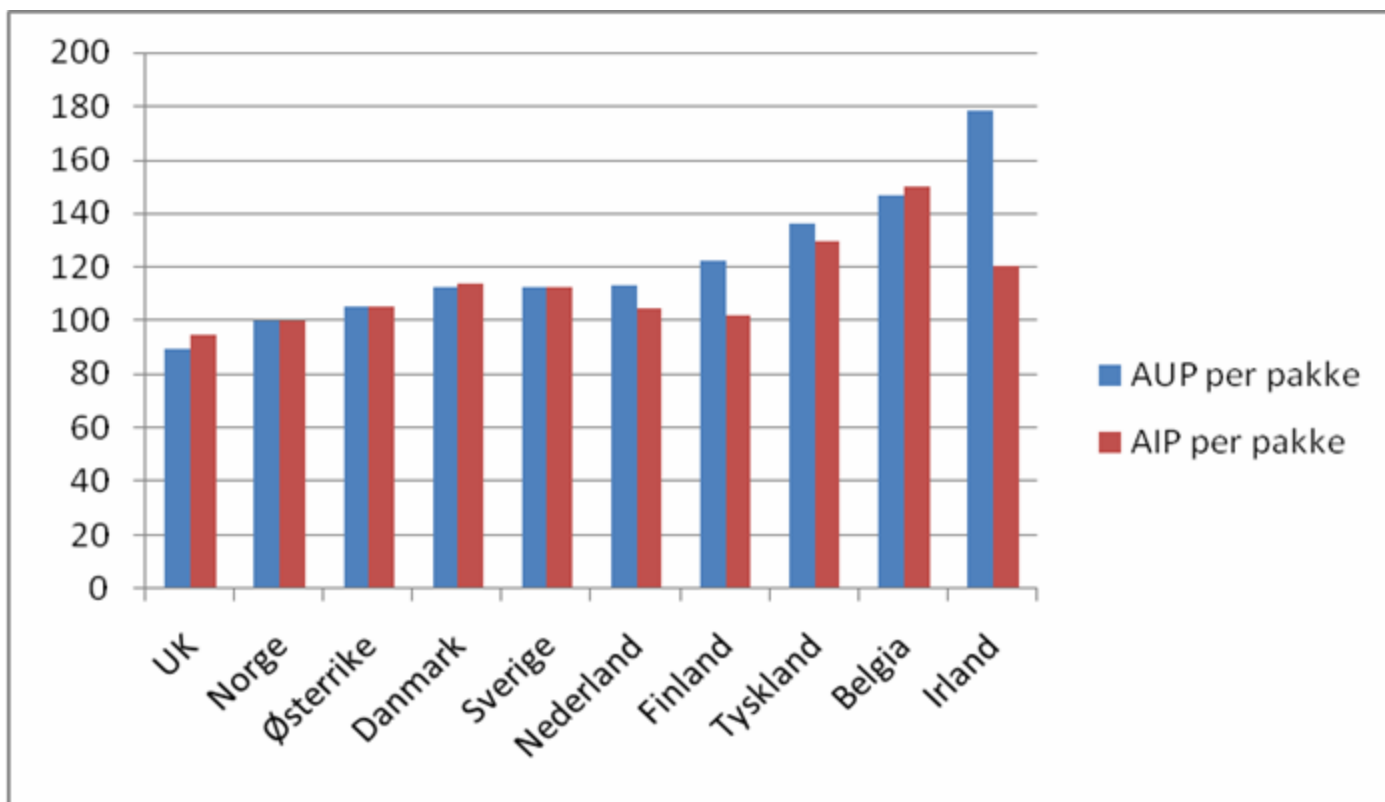
Data og utvalg (IMS Health)

- Utvalg
 - 300 mest omsatte virkestoff (reseptpliktig salg via apotek).
 - Alle trinnprisvirkestoff => til sammen 303 virkestoff.
- Data
 - Pris: Pris per pakke, per standard dose. AIP og AUP
 - Volum: antall solgte pakker, standard doser.
 - Virkestoff, terapeutisk klassifikasjon, produktnavn, produsent, original eller generika, pakningsstørrelse, styrke, etc.
- Periode
 - Månedlige data for perioden januar – juni 2008.

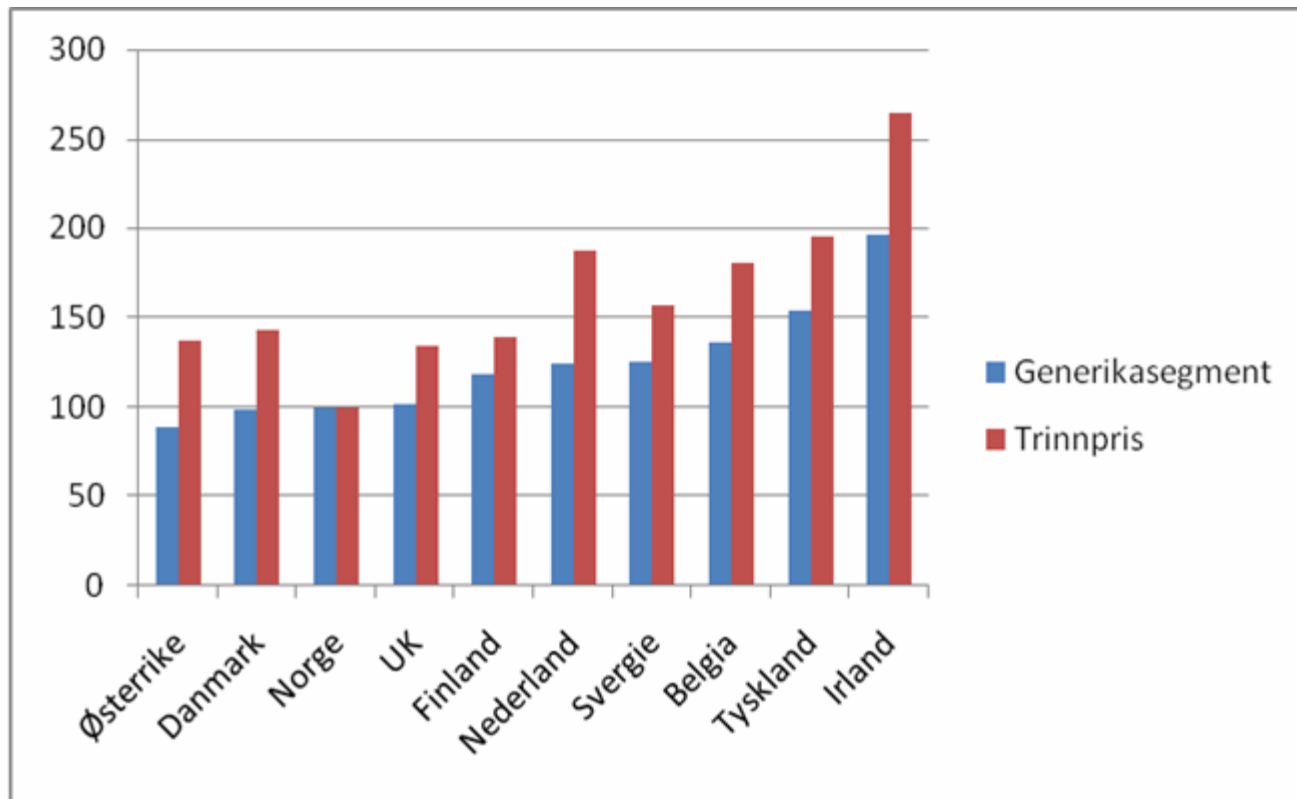
Prisindekser

- Pris per pakke (like pakker) og volumveide priser per virkestoff per dose.
- Bilaterale indekser: virkestoff / pakker som er felles mellom Norge og hvert enkelt land
- Indekser basert på globale virkestoff: Virkestoff som omsettes i alle land.
 - Går ikke så bra for pakker (få observasjoner).
- Delindekser for patent, generika og trinnpris.
- Indekser med og uten reseptpliktig salg.

Pris per pakke, bilateral indeks, alle virkestoff

Pris per pakke, bilateral indeks, generika

Problem med å sammenligne priser på like pakker

- Lav representativitet
 - Mest solgte pakken i Norge er ikke mest solgt i referanselandene.
 - Ofte omsettes ikke denne pakken i andre land.
- Mister / kaster vekk mye informasjon
 - Mange varianter innenfor hvert virkestoff
- Originalpreparat overrepresentert
 - Originalpreparat har typisk størst markedsandel
 - Flere generikaleverandører som ofte har liten markedsandel hver for seg..
 - Land med høy andel generikasalg vil se ut til å være dyre.

Representativitet

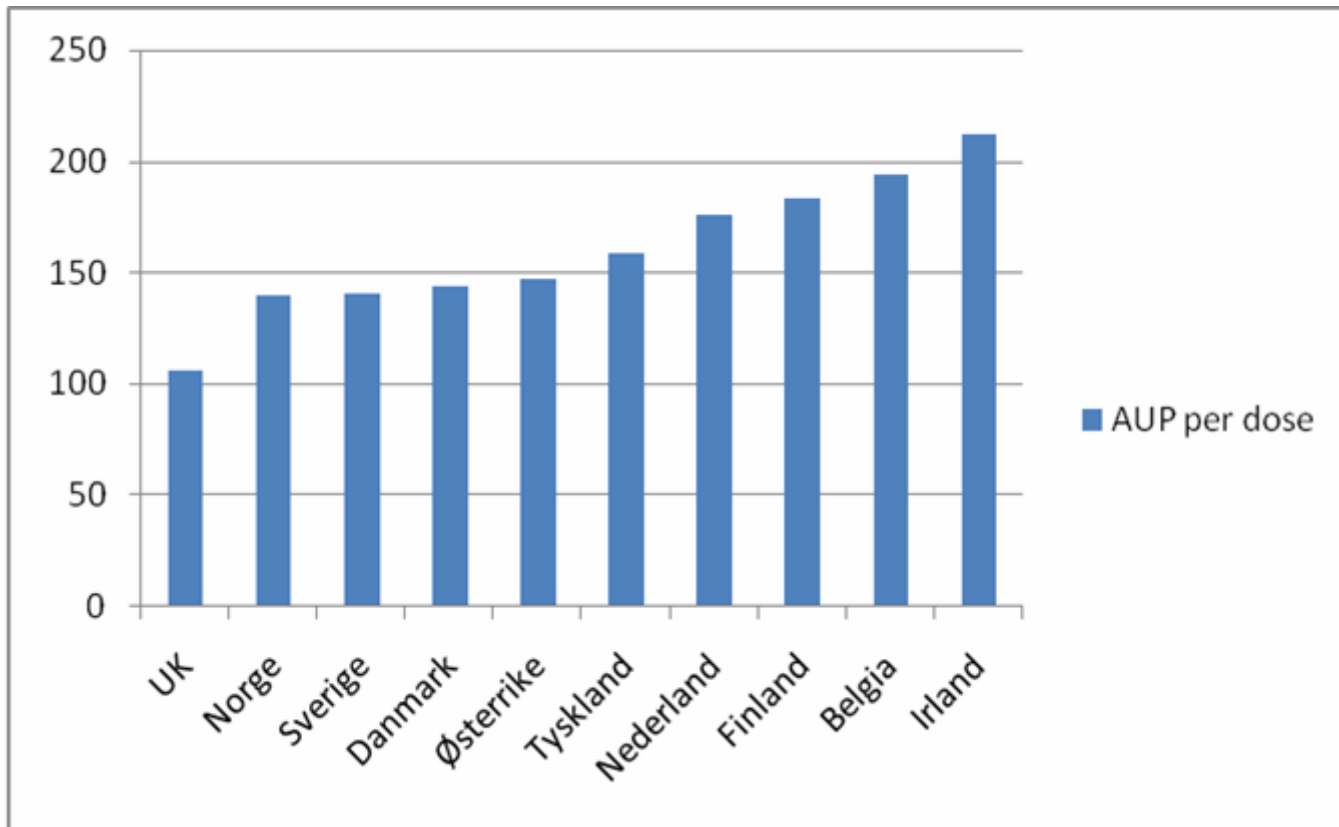
	Antall like pakker	Antall like virkestoff
Norge	261	289
Sverige	193	282
Danmark	178	282
Finland	152	268
Tyskland	151	273
Belgia	99	253
Storbritannia	89	262
Østerrike	88	263
Nederland	86	270
Irland	73	253

Volumveid gjennomsnittspris per virkestoff per dose

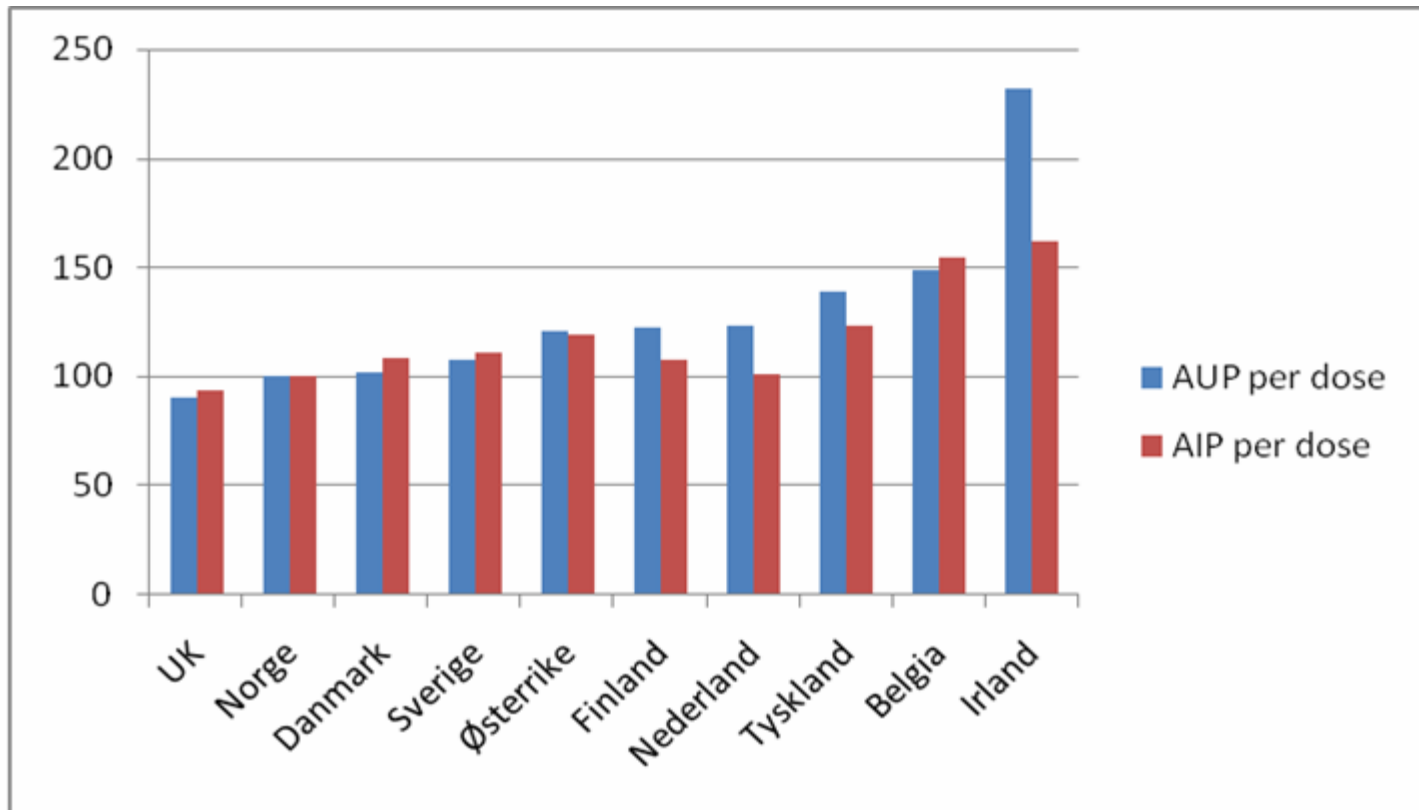
- Bruker priser på alle omsatte virkestoff
- Vekter hver pris med legemidlets salg.
- Eksempel: Virkestoff med 3 produktvarianter
 - Pakning 1: Pris kr 10, omsetning 5 doser
 - Pakning 2: Pris kr 20, omsetning 10 doser
 - Pakning 3: Pris kr 30, omsetning 15 doser
- Volumveid gjennomsnittspris:

$$10kr \times \frac{5}{30} + 20kr \times \frac{10}{30} + 30kr \times \frac{15}{30} = 23,33kr$$

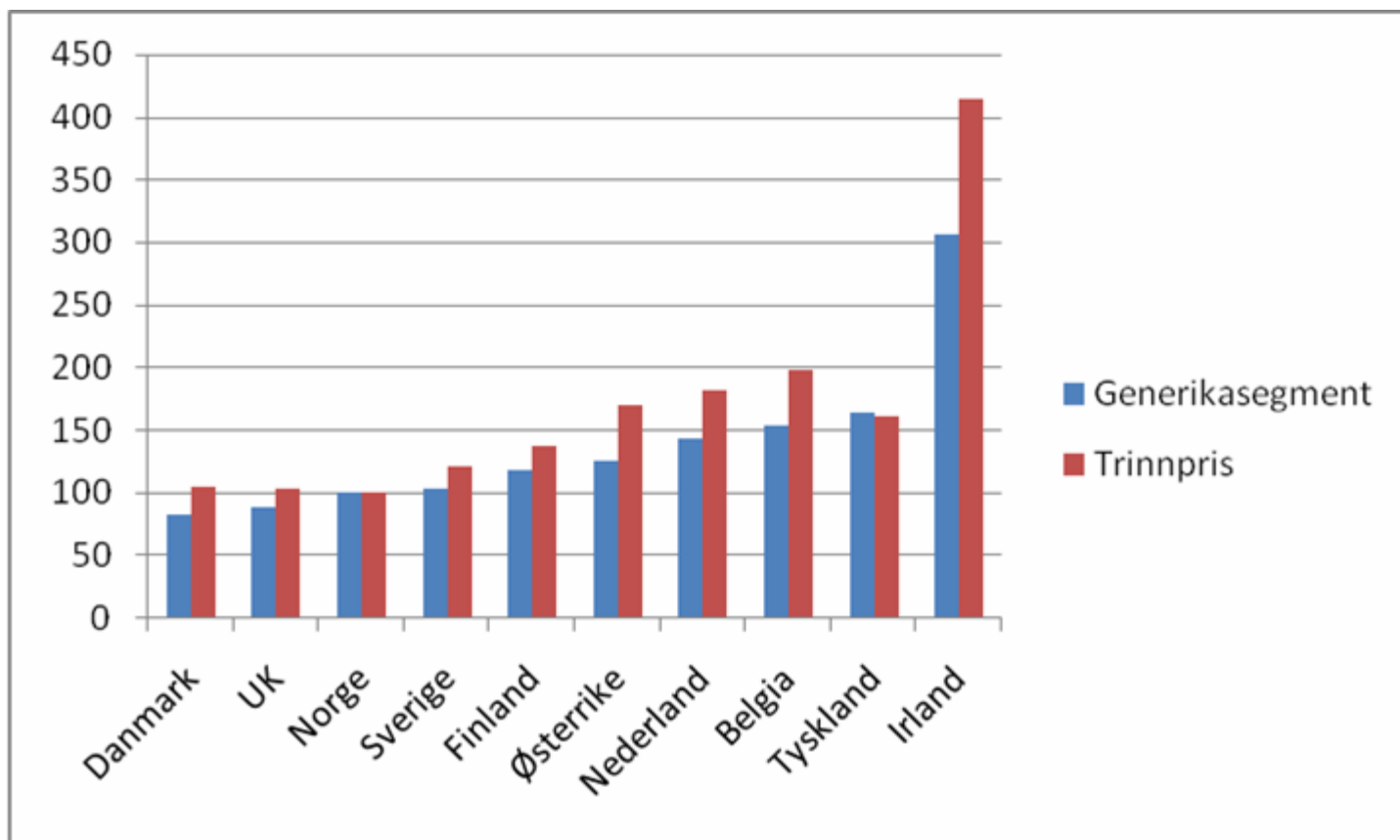
Gjennomsnittlig AUP per dose

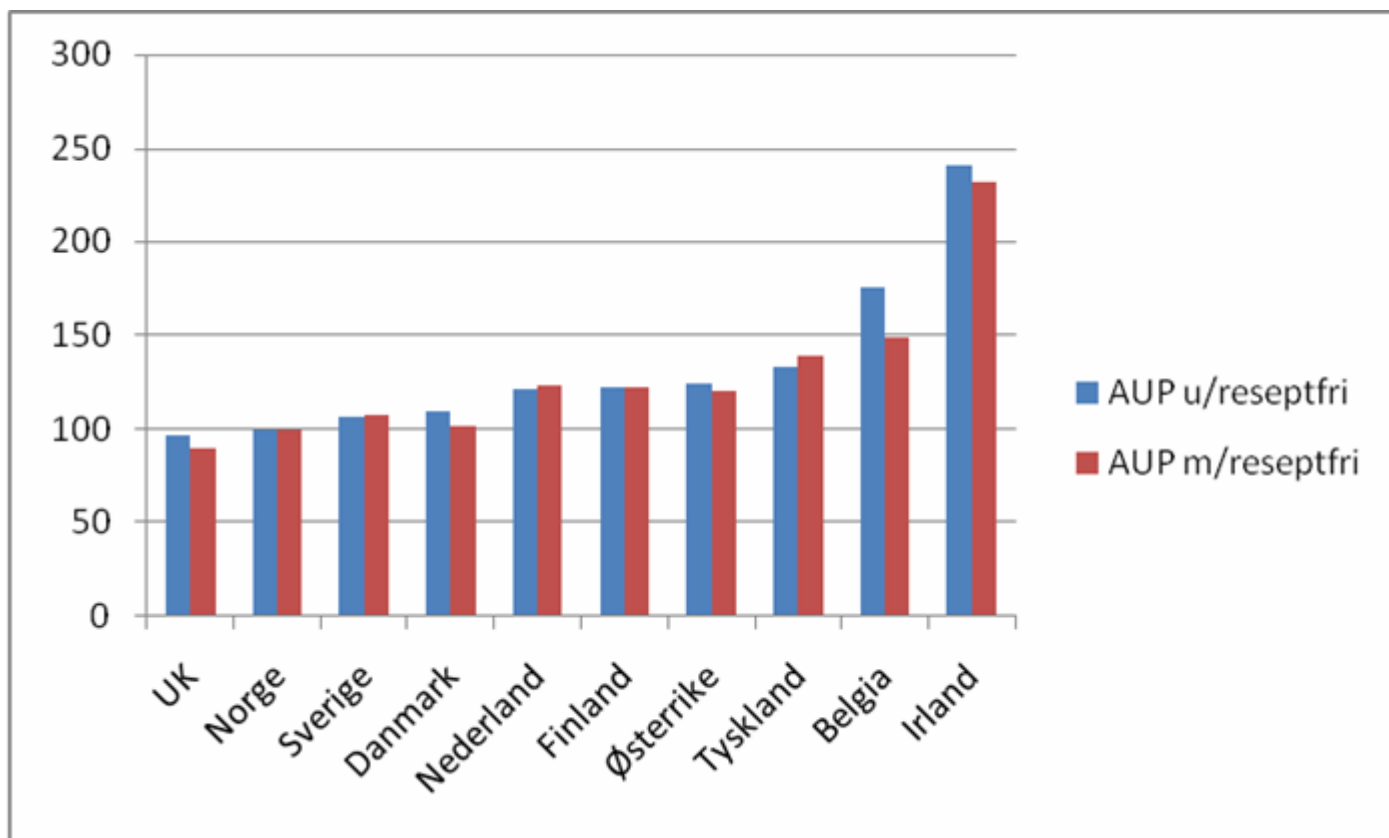
Gjennomsnittspris, bilateral indeks, alle virkestoff

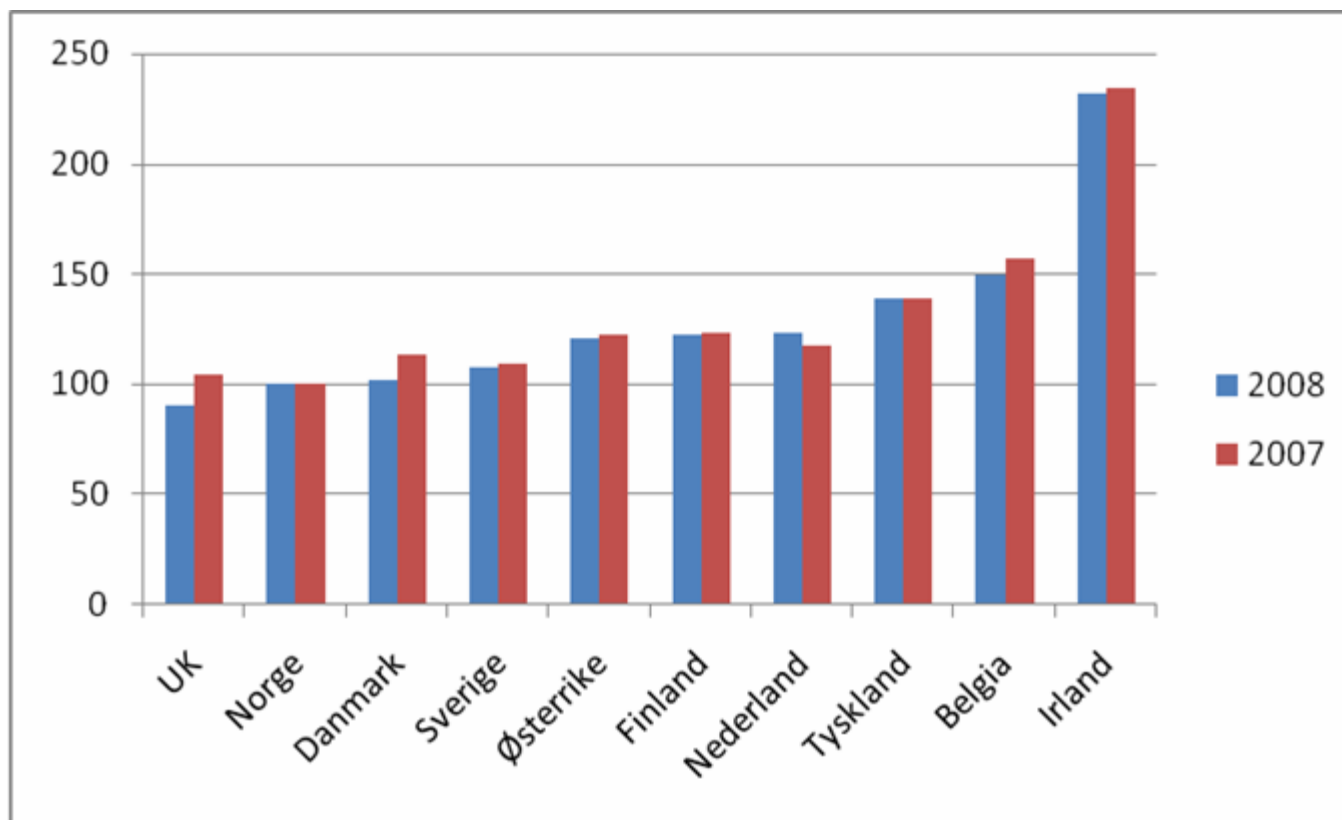
Gjennomsnittspris, bilateral indeks, generika

Gjennomsnittspris, med og uten reseptfritt salg, alle virkestoff

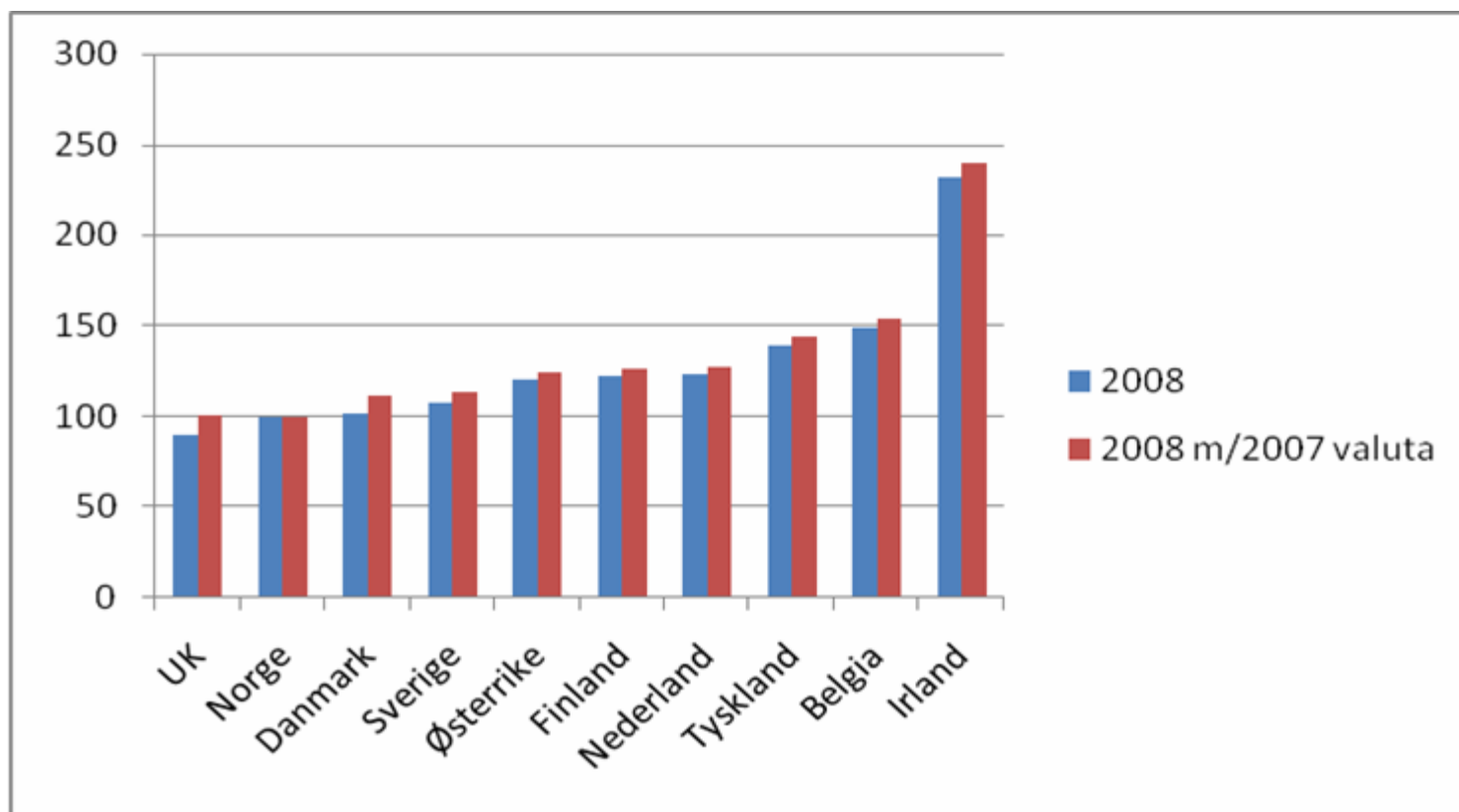
Endring i prisindeks 2007-2008, alle virkestoff

Kilder til endring i prisindekser

1. Endring i forbruksmønster (konsumvekter)
2. Endring i valutakurser (NOK relativt til utenlandsk valuta)
3. Endring i (nominelle) priser

Endring i prisindeks, 2007 valutakurs, alle virkestoff

Nominell prisendring, AUP, 2007-2008, globale virkestoff

Land	Alle virkestoff (109)	Virkestoff på patent (105)	Virkestoff av patent (87)	Trinnpris (41)
Norge	-0,2	-0,2	-0,2	-5,0
Sverige	1,2	1,9	0,4	-3,7
Danmark	-3,9	-1,5	-6,7	-10,2
Finland	-1,6	-0,4	-3,1	-4,5
UK	1,4	1,9	0,9	-5,6
Tyskland	3,2	6,9	-1,2	-4,9
Nederland	28,8	41,4	13,5	11,6
Belgia	0,7	0,0	1,6	-7,3
Østerrike	-0,6	1,0	-2,7	-5,4
Irland	1,3	0,0	2,8	-2,9

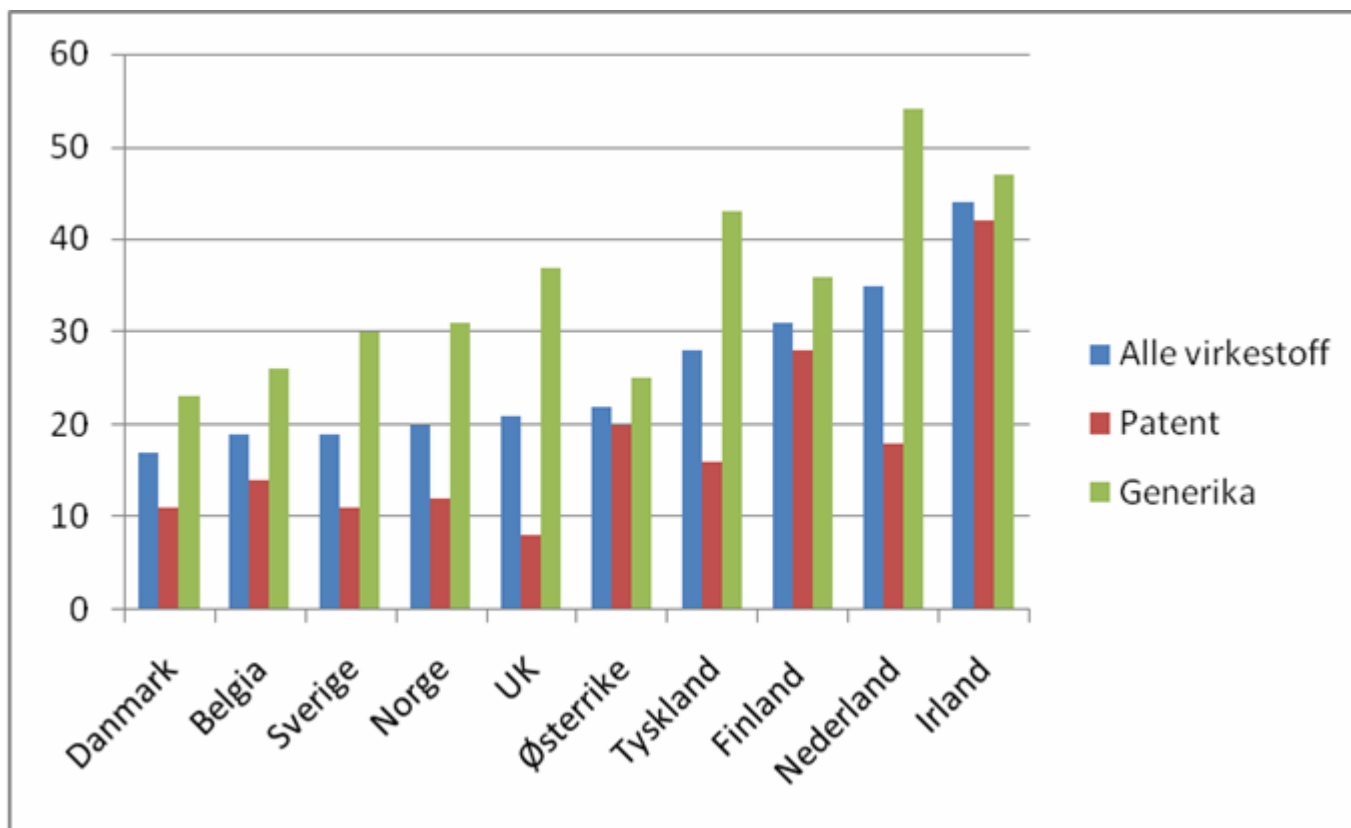
Apotekmarginer

- Apotekmargin er beregnet på basis av AUP og AIP per dose.
- Marginene er beregnet på følgende måte:

$$M = \frac{AUP - AIP}{AUP}$$

- Vi har da et mål på apotekmargin per dose.
- Vi sammenligner så relativ apotekmargin mellom landene.

Relativ apotekmargin (per dose)

Rangering: Alle virkestoff

Pakkepris (Bilateral indeks)	Snittspris (Bilateral indeks)	Snittspris (Globale virkestoff)	Snittspris (uten reseptfritt)	Regresjons- analyse
UK	UK	UK	UK	UK
Norge	Norge	Norge	Norge	Danmark
Østerrike	Danmark	Danmark	Sverige	Norge
Danmark	Sverige	Sverige	Danmark	Sverige
Sverige	Østerrike	Finland	Nederland	Østerrike
Nederland	Finland	Nederland	Finland	Finland
Finland	Nederland	Østerrike	Østerrike	Nederland
Tyskland	Tyskland	Tyskland	Tyskland	Belgia
Belgia	Belgia	Belgia	Belgia	Tyskland
Irland	Irland	Irland	Irland	Irland

Rangering: Generikasegment

Pakkepris (Bilateral indeks)	Snittpris (Bilateral indeks)	Snittpris (Globale virkestoff)	Snittpris (uten reseptfritt)	Regresjons- analyse
Østerrike	Danmark	UK	Norge	Danmark
Danmark	UK	Danmark	Danmark	UK
Norge	Norge	Norge	Sverige	Norge
UK	Sverige	Sverige	UK	Østerrike
Finland	Finland	Finland	Finland	Finland
Nederland	Østerrike	Østerrike	Østerrike	Sverige
Sverige	Nederland	Nederland	Nederland	Belgia
Belgia	Belgia	Belgia	Tyskland	Tyskland
Tyskland	Tyskland	Tyskland	Belgia	Nederland
Irland	Irland	Irland	Irland	Irland

Rangering: Trinnprislegemidler

Pakkepris (Bilateral indeks)	Snittpris (Bilateral indeks)	Snittpris (Globale virkestoff)	Snittpris (Uten reseptfritt)
Norge	Norge	Norge	Norge
UK	UK	Danmark	UK
Østerrike	Danmark	UK	Sverige
Finland	Sverige	Sverige	Danmark
Danmark	Finland	Finland	Finland
Sverige	Tyskland	Tyskland	Tyskland
Belgia	Østerrike	Østerrike	Østerrike
Nederland	Nederland	Nederland	Nederland
Tyskland	Belgia	Belgia	Belgia
Irland	Irland	Irland	Irland